

TOIMINTAKERTOMUS 2020

HEVOSSUON JÄTEASEMA

Kertomusvuoden aikana tapahtunutta

Rauman seudun jätehuoltoilikelaitoksen päätehtävänä on järjestää Rauman kaupungille jätelain mukaan kunnan vastuulle kuuluva jätehuolto ja ylläpitää Hevossuon jäteasemaa. Tähän tehtävään kuuluu toimialueen yhdyskuntajätteiden vastaanotto, huolehtiminen niiden käsittelystä ja loppusijoituksesta sekä vastaanotettujen jätteiden hyödyntämisen ja kierrätyksen kehittäminen. Hevossuon jäteasema on avoinna maanantaista perjantaihin klo 7-18.

Koronaviruspandemialla oli jonkin verran vaikutuksia laitoksen toimintaan. Keväällä 2020 jäteasema oli kolmen viikon ajan suljettuna pientuojilta johtuen sekä henkilökunnan sairastumisista, että karanteeneista ja tänä aikana parannettiin myös asiakaspalvelutilan terveysturvallisuutta mm. hankkimalla asiakastilaan maksupäätelaite niin, ettei laitetta tarvinnut vanhaan tapaan ojentaa aina erikseen asiakkaalle. Näin myös asiakastilan luukku voitiin pitää kiinni. Asiakkaita ohjattiin myös käyttämään maksuvälineenä korttia ja asioimaan asiakastilassa yksi kerrallaan.

Pandemiasta johtuen vuosittaisia tempauksia ja tapahtumia ei ole voitu järjestää ja näin esim. Jätteiden Yö –tapahtuma ei toteutunut vuonna 2020. Vaarallisten jätteiden mobiilikeräys siirtyi myös keväältä syksyyn.

Vuonna 2020 aloitti toimintansa Hevossuon jäteaseman alueella toimiva maa-ainespankki. Maa-ainespankki toimii jäteaseman luvan alla ja sen toiminta on hyväksytetty ELY:ssä.

Erikseen kerättävien hyötyjätteiden määrät kasvoivat entisestään. Seuraavissa luvuissa suluissa olevat ovat vuoden 2019 määriä.

2019 alkanutta kiinteistöittäistä muovipakkauskeräystä jatkettiin ja vuonna 2020 kerättiin muovipakkausjätettä kiinteistöistä 154t (103t) sekä pienjäteasemalla 7t (1,8t).

Vuonna 2020 poistotekstiiliä kerättiin seitsemässä (7) keräyspisteessä sekä Hevossuon jäteasemalla yht 52t. Kahden viikon välein tyhjennettyjen astioiden sisältö esilajiteltiin Hevossuon jäteasemalla ennen lähettämistä Turkuun LSJH:n poistotekstiilihallille. Turkuun em. määrästä toimitettiin 26t materiaalina hyödynnettäväksi ja vielä erikseen uudelleenkäyttökelpoista tekstiiliä oli 3,3t. Jäteaseman uuden poistotekstiilitilan toimivuutta kehitettiin toimivampaan suuntaan lajittelutyön tehostamiseksi. Poistotekstiilitilaan hankittiin kaksi kuljetinta energiaksi menevän tekstiilin siirtämiseksi ulos lajittelutilasta. Asennustyöt siirtyivät kuitenkin alkuvuoteen 2021.

Toiminnalliset tavoitteet

Rauman kaupungin alueella on kaupungin järjestämä jätteenkuljetus. Kaupungin järjestämänä on toteutettu sekajätteen, biojätteen ja muovipakkausjätteen sekä kaupungin kiinteistöjen hyötyjätteiden keräys ja kuljetus.

Tuottajavastuulain edellyttämää, yksityisen toimijan (Rinki Oy) ylläpitämää hyötyjätteiden keräysverkostoa on täydennetty jätehuoltolaitoksen ylläpitämällä hyötyjättepisteillä, joita kaupungin alueella on 16, sijoittuen pääosin haja-asutusalueille. Hyötyjättepisteissä kerättiin vaihtelevasti lasia, metallia, kartonkia, paperia ja vaatetta. Paperinkeräys hoidetaan tuottajanvastuulla, samoin järjestöt

tyhjentävät omat vaatekeräyssäiliönsä. Poistotekstiiliastoiden tyhjennys on järjestetty jätehuollon toimesta Hevossuon jäteasemalle.

Hevossuon jäteasemalle vastaanotettujen jätteiden kokonaismäärä on viime vuosien aikana pysynyt melko tasaisena, mutta sen jakautuminen loppusijoitus-/hyötykäyttöön on oleellisesti muuttunut;

- Jäteasemalle vastaanotettujen loppusijoitettavien jätteiden määrä on viime vuosien aikana merkittävästi laskenut. Vuonna 2020 jätetäyttöpenkkaan loppusijoitettavia jätteitä oli yhteensä 888t (661 t).
- Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kerättiin, ns. sekalaista yhdyskuntajätettä vuonna 2020 yht. 8338t (7216t). Sekalainen yhdyskuntajäte toimitettiin ajalla 1.1.-30.6.2020 poltettavaksi jätevoimalaan Vaasaan ja loppuvuoden Turkuun Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n välivarastointiin poltettavaksi rakentuvassa Lounavoiman jätteenpolttolaitoksessa Salossa.
- Erilliskerätty muovipakkausjäte yht. 156 tonnia
- Biojätettä erilliskerättiin v 2020 yht. 1030t. Biojäte toimitettiin Uuteenkaupunkiin Biolinja Oy:lle.
- Materiaalina hyödynnettäväksi toimitettiin metallia, lasia, pahvia, paperia, haketta, kestopuuta, SER:a, rasvalietettä, kipsilevyä, ikkunalasia, styroxia, akkuja, kuormalavoja ja renkaita. Jäteomenat hyödynnettiin paikallisen metsästysseuran riistaruokinnassa. V 2020 erilaisia jätelajeita toimitettiin materiaalina hyödynnettäväksi yhteensä 15 164t.

Henkilöstö

Jätehuoltolaitoksen vakituisen henkilöstön määrä oli vuoden 2020 lopussa 6,5 henkilöä. Kertomusvuonna Hevossuon jäteasemalla työskenteli myös jäteasiamies, jonka työajasta puolet tulee jätelaitokselle. Syksyllä 2019 liikelaitoksen johtaja jäi eläkkeelle ja hänen tehtävänsä hoiti käyttöpäällikkö.

Hallinto

Liikelaitosta johtaa 7-jäseninen johtokunta. Johtokunnan jäsenistä kuusi (6) oli Raumalta ja yksi (1) Eurajoelta.

Johtokunnan varsinaiset jäsenet 2020

Marianna Hanni, pj
Erkki Raittila, vpj
Markku Malmsten
Elisa Riihimaa
Aino Saiholampi
Toni Yli-Karro
Timo Antti, Eurajoen edustaja

Liikelaitoksen johtokunnassa on jokaisella henkilökohtainen varajäsen.

Kokouksissa esittelijänä on toiminut vs. liikelaitoksen johtaja, vt. käyttöpäällikkö Tarja Sillanpää ja sihteerinä talous- ja hallintopäällikkö.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen:

Johtokunta ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa ja vastaa toimintayksikön hallinnon, talouden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta. Liikelaitoksen johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena yksikön toimintaa ja huolehtii sen hallinnon, talouden ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvausvastuu, kanne, vaatimus tai oikeusseuraamus, ei ole tiedossa.

Tarvittaessa on asioiden valmistelussa käytetty apuna kaupunginlakimiestä.

Epävarmuustekijänä on useamman vuoden ajan ollut kiristyvän jätelainsäädännön mukanaan tuomat vaatimukset ja jätelaitoksen resurssien riittävyys.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus:

Liikelaitoksen talouden ja toiminnan toteutumista on seurattu kaupunginhallituksen ohjeiden mukaan ja toteutumisesta on raportoitu johtokunnalle.

Hankinnat on toteutettu johtokunnan päätösten tai viranhaltijoille myönnettyjen delegointivaltuuksien mukaisesti. Viranhaltijapäätökset lähetetään sähköisesti tiedoksi kaikille johtokunnan jäsenille, minkä lisäksi ne on saatettu johtokunnan tietoon esityslistan kohdassa ”tiedoksi merkittävät asiat”. Johtokunta määrittelee vuosittain laskujen hyväksymisvaltuudet. Laskujen hyväksyjä ja tarkastaja eivät voi olla sama henkilö.

Riskien hallinnan järjestäminen:

Liikelaitoksen riskienhallinnasta vastaa laitoksen johtaja.

Jätehuollon toimintavarmuuden turvaamista mahdollisissa häiriötilanteissa on käsitelty koko kaupungin valmiussuunnitelmassa sekä Jätehuollon valmiussuunnitelmassa.

Työpaikkaan ja siellä tapahtuvaan toimintaan liittyvät riskit on kirjattu tarkemmin HAIPRO-ohjelmistoa hyväksikäyttäen.

Myös työtapaturmien ja vahinkojen kirjaamisessa on käytössä HAIPRO-ohjelmisto, josta saadaan ajankohtaista tietoa vahinkojen määrästä. Myös kaikki ”läheltä piti” – tilanteet raportoidaan.

Liikelaitosta koskevat vakuutukset on kilpailutettu koko kaupungin vakuutusten kilpailutuksen yhteydessä.

Taloudelliset riskit on huomioitu urakkasopimusten laatimisten yhteydessä niin, että ennen ensimmäisen urakkaerän maksamista urakoitsijan tulee toimittaa työaikainen vakuus, ja vastuuaikainen vakuus palautetaan vasta, kun takuutarkastus on suoritettu. Vakuuksien voimassaolosta pidetään seurantarekisteriä.

Omaisuuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta:

Omaisuuuden hankinnasta ja luovutuksesta on määräykset hallintosäännössä. Johtokunnan alaisten viranhaltijoiden toimesta kuluneen vuoden aikana toteutetut kiinteän omaisuuden ym. hankinnat ja luovutukset on toteutettu tehtyjen päätösten mukaisesti.

Sopimustoiminta:

Urakoinnissa riskit pyritään minimoimaan huolellisella kilpailuttamisella, työ- ja takuuajaisilla vakuuksilla ja työmaavalvonnalla. Urakkasopimusten liitteenä olevat maksupostitaulukot laaditaan takapainotteisiksi. Myös muissa sopimuksissa (ml. kaupat) varmistetaan kaupungin saamiset. Sopimukset on arkistoitu kaupungin sopimuksenhallintajärjestelmään.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä:

Liikelaitoksen toiminnassa noudatetaan sisäisen valvonnan yleisohjetta. Tilintarkastajat tarkastavat ja arvioivat toimintaa vuosittain.

Muu valvonta tapahtuu ”päivittäisvalvontana” normaalin työn ohessa. Edellä mainitun perusteella sisäisen tarkastuksen voidaan katsoa olevan riittävän tarkalla tasolla. Kokonaisarviona on, että liikelaitoksen sisäisen valvonnan asianmukaisuus ja riittävyys ovat hyvällä tasolla, eikä sisäisen valvonnan puutteita ole todettu.

Selvitys ympäristökysymyksistä ja ympäristöriskeistä.

Toukokuussa 2018 saatuun uuteen Hevossuon jäteasemaa koskevaan ympäristölupaan on kirjattu täsmennetyt määräykset kaatopaikalle sijoitettavien jätteiden laadusta ja määrästä.

Jäteaseman alueelle voidaan ottaa vastaan/alueelle sijoittaa ainoastaan ympäristöluvassa sijoitettavaksi hyväksytyjä jätteitä.

Kaatopaikalle sijoitettavista jätteistä tehdään tarvittaessa kaatopaikkakelpoisuustestit, Poikkeavista tapahtumista pidetään kirjaa ja jäteaseman ympäristö pidetään siistinä.

Uudessa ympäristöluvassa on täsmennetyt määräykset koskien kaatopaikkavesien ja kaatopaikkakaasun käsittelyä, valvonta, tarkkailua ja raportointia. Siinä myös edellytettiin Hevossuon jäteasemalla käytössä olevan tarkkailuohjelman (Lounais-Suomen ympäristökeskus, 11.12.2008, Dnro LOS-2003-Y-546-111) uudistamista. Em. lupamääräyksen johdosta laitos laati yhdessä alan konsultin kanssa ehdotuksen uudeksi tarkkailuohjelmaksi. Ehdotus hyväksyttiin 2020.

Kaatopaikka-alueen jätetäyttöä seurataan säännöllisesti. Jäteaseman vaakaohjelmasta selviää kaatopaikalle sijoitettujen jätteiden määrä ja laatu sekä tuontiaika. Täytön etenemistä ja painumia tarkkaillaan säännöllisesti silmämääräisillä tarkasteluilla. Painumien seuranta jatketaan myös pintaeristyksen rakentamisen jälkeen. Muodostuneet painumat korjataan täytemaalla kerran vuodessa. Kaatopaikka-alueen kartoitus tehdään myös kerran vuodessa.

Vanhaan jätetäyttöön on rakennettu kaasunkeräysjärjestelmä sulkemisurakan yhteydessä. Kaasu käsitellään soih tupoltomenetelmällä. Kaasun hyötykäyttöä on suunniteltu, mutta nykyisellä sähköhinnalla siitä ei ole saatu kannattavaa.

Kaatopaikkakaasun koostumusta (metaani (CH₄), hiilidioksidi (CO₂) ja happi (O₂)) tarkkaillaan polttoyksikön toiminnan seurannan yhteydessä. Jätelaitoksella on sopimus Sarlin Oy:n kanssa biokaasulaitoksen huollosta ja seurannasta.

Jätepenkereen päästöihin vaikuttaa etupäässä biohajoavan jätteen määrä täytössä. Vuoden 2015 alusta alkaen kaatopaikalle ei ole sijoitettu biohajoavaa jätettä. Päästöt aiheutuvat aikaisemmin kaatopaikalle sijoitetuista jätteistä.

Orgaaninen aines ja biohajoava jäte muodostavat kaatopaikkakaasuja, jotka aiheuttavat hajuhaittoja. Myös suotovesi voi aiheuttaa hajuhaittoja. Hevossuon jäteasemalla ei ole voimakasta hajuhaittaa. Hajuhaittaa on jonkin verran paikallisesti siirtokuormaushallissa. Jätehallin tulevan yhdyskuntajätteen kiertonopeus on hyvä, hallista lähtee viikoittain 4-5- kuormaa jätevoimalaan.

Pölypäästöjä syntyy tuulen ja jätetäytön kuivumisen myötä sekä puunmurskauksen yhteydessä.

Siirtokuormaushallin käyttöönotto on vähentänyt ympäristön roskaantumista. Ympäristöön ei juurikaan leviä roskia, kun lähes kaikki jätteet lajitellaan ja kuormataan hallissa. Pienjäteasemalta voi asiakkaalta päästä tuulen mukana ympäristöön jotain jätteitä, mutta roskaantuminen on hyvin pientä. Kaatopaikka-alueen ympärille on rakennettu tuuliaitoja roskien leviämisen estämiseksi. Jäteaseman lähiympäristöä siivotaan säännöllisesti.

Siirtokuormaushallin käyttöönoton jälkeen haittaeläimet (lokit ja rotat) ovat lähes hävinneet kaatopaikka-alueelta. Siirtokuormaushallissa esiintyy jonkin verran rottia, joiden torjuntaan on käytetty ulkopuolista palvelun tarjoajaa Anticimex Oy:tä.

Jäteasemalta aiheutuva melu syntyy pääasiassa autoliikenteestä ja hallissa tapahtuvasta lajittelusta ja jätteiden kuormauksesta. Lisäksi melua aiheutuu erilaisista kunnossapitotöistä ja risu- ja puujätteen, betonin sekä huonekalujen murskauksesta. Jäteasemalla syntyvän melun voimakkuus vastaa normaalia teollisuusalueen melutasoa. Melu rajoittuu jäteaseman aukioloaikaan. Jäteaseman melusta ei ole valitettu.

Hevossuon kaatopaikka-alue sijaitsee alueella, jolla ei ole erityistä maisemallista merkitystä. Jäteaseman ympäristö on maa- ja metsätalousaluetta ja jäteasemalle ei ole suoraa näköyhteyttä asutuksesta. Yleisiltä teiltä ei ole myöskään näköyhteyttä kaatopaikalle.

Asianmukaisesti rakennettuna ja hoidettuna kaatopaikka ei aiheuta terveyshaittaa ympäristön asukkaille. Jäteaseman toiminta voi sen sijaan aiheuttaa terveyshaittoja henkilökunnalle. Asianmukaisilla suojapuvuilla, -jalkineilla ja -käsineillä ehkäistään terveyshaittoja. Jäteaseman kentällä työskentelevä henkilökunta käyttää henkilökohtaisia työvaatteita, turvakenkiä ja suojakäsineitä. Muiden henkilöiden altistuminen estetään rajoittamalla sivullisten kulkua ja oleskelua alueella. Ulkopuolisten ei ole sallittua tulla alueelle jäteaseman aukioloaikojen ulkopuolella. Tämän vuoksi alueen sisään-tulo- ja kaatopaikka-alue on osittain aidattu. Asiakkaita ei myöskään päästetä vaarallisen jätteen varastoon ilman henkilökunnan valvontaa.

Arviointia tulevasta toiminnasta ja toiminnan painopistealueista

Liikelaitoksen vakaa taloudellinen tila, osaava henkilökunta ja nykyaikaiset toimitilat mahdollistavat nykyisen toiminnan jatkuvuuden.

Jätehuoltoalan lainsäädännössä ja toimintaympäristössä tapahtuva voimakas muutosprosessi on vaaitnut asettamaan erittäin suuria toiminnan kehittämistarpeita. Myös hankintarenkaan toiminnan loppuminen vuoden 2020 aikana sekä kaatopaikkatilavuuden loppuminen lähivuosien aikana loi lisätarvetta uusien yhteistyömallien löytymiselle.

Em, syistä johtuen liikelaitos oli mukana selvittämässä yhteistyömahdollisuuksia lähialueen muiden alan kunnallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena oli, että Rauman seudun jätehuoltoliikelaitos yhdistyy Lounais-Suomen jätehuolto Oy:hyn (LSJH) vuoden 2021 alusta. Johtokunta päätti asiasta osaltaan 18.09.2019. Kaupunginhallitus päätti kuitenkin osaltaan olla liittymättä LSJH:n kokouksessaan 07.10.2019. Tämä jätti täysin avoimeksi yhdyskuntajätteen käsittelyn kesäkuusta 2020 alkaen ja käynnisti pikaiset selvitystyöt mahdollisista vaihtoehtoista. Liikelaitoksen johtajan eläköitymisen jälkeen selvitystyötä oli tekemässä toimialajohtaja Tomi Suvanto, talous- ja hallintopäällikkö Tuija Kiviniemi ja vt. käyttöpäällikkö Tarja Sillanpää. Selvitystyössä kartoitettiin nopealla aikavälillä markkinoilla olevia vaihtoehtoja. LSJH Oy tarjosi mahdollisuutta yhteistyösopimukseen vuoden lopulla ja tätä mahdollisuutta selvitettiin. Johtokunta päätti kokouksessaan 21.11.2019 hyväksyä LSJH Oy:n tarjoaman mahdollisuuden yhteistyösopimukseen ja yhdyskuntajätteen käsittelyyn Salon Korvenmäkeen 2021 alussa valmistuvassa voimalaitoksessa. Sopimuksesta päätettiin tehdä jälki-ilmoitus Hilmaan 2020 alussa ja sopimuksen allekirjoitettiin valitusajan kuluttua umpeen.